

J. J.

Historia włókiennictwa

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 8/1, 129-130

1963

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

WSPOMNIENIA HUTNIKÓW SZKŁA

W związku z obchodami Tysiąclecia Państwa Polskiego redakcja miesięcznika „Szkło i Ceramika” zaapelowała do starszych pracowników hutnictwa szkła o nadsyłanie wspomnień z ich zawodowej działalności.

Pierwsze tego rodzaju wspomnienie, pióra Bronisława Klausiusa, zamieszczono w nrze 7/1962 wspomnianego miesięcznika. Autor opisuje organizację pracy oraz sytuację robotników w hutach szkła na przełomie wieków XIX i XX.

J. J.

JUBILEUSZ POLSKIEJ PRASY MOTORYZACYJNEJ

W roku 1922 zaczął ukazywać się miesięcznik „Auto”, który był pierwszym, systematycznie wydawanym czasopismem motoryzacyjnym w Polsce. Z okazji tej rocznicy w nrze 5/1962 „Motoryzacji”, stanowiącej kontynuację „Autta” po wojnie, ukazał się artykuł *40 lat prasy motoryzacyjnej*.

W artykule tym wymieniono i scharakteryzowano najważniejsze polskie periodyki zajmujące się tematyką motoryzacyjną, które były wydawane w ciągu 40 lat. Wśród wyliczonych tytułów zwraca uwagę „Przegląd Motoryzacyjny”, ukazujący się w Wielkiej Brytanii w czasie ostatniej wojny i w pierwszych latach powojennych.

J. J.

HISTORIA PAPIERNICTWA

W roku 1961 obchodzono 250-lecie holenderskiej papierni w Berghuizen. Zarys dziejów tej papierni zamieścił „Przegląd Papierniczy” (nr 7/1962), opierając się na informacjach angielskiego tygodnika „The World's Paper Trade Review”.

Nr 8/1962 „Przeglądu Papierniczego” zawiera artykuł dr Jadwigi Siniarskiej-Czaplickiej *Młyn papierniczy w Supraślu*. Jest to zwięzła monografia tej papierni, zbudowanej na początku XVIII w., a czynnej do czterdziestych lat XIX w. Autorka podkreśla związek papierni z klasztorem Bazylianów w Supraślu, w którym prowadzono od końca XVII w. drukarnię zasłużoną dla kultury polskiej. Papiernia miała niewątpliwie usługowy charakter w stosunku do drukarni.

J. J.

HISTORIA WŁÓKIENICTWA

Realizując uchwałę Prezydium Zarządu Głównego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Włókienniczego, redakcja „Przeglądu Włókienniczego” wydała dla uczczenia obchodów Tysiąclecia Państwa specjalny zeszyt miesięcznika (nr 3/1962) poświęcony historii polskiego włókiennictwa. Zeszyt zawiera 14 artykułów, z których część ma charakter oryginalnych opracowań źródłowych. Autorami artykułów są w większości pracownicy naukowcy z ośrodka łódzkiego. Zeszyt obejmuje następujące prace:

Barbara Wieczorek, *Z historii rozwoju produkcji włókienniczej w Polsce*. Jest to zarys dziejów włókiennictwa w Polsce począwszy od okresu wczesnośrednio-wiecznego, a skończywszy na wieku XVIII.

Wanda Zajączkowska, *Uwagi nad polityką protekcyjną władz Królestwa Polskiego wobec przemysłu włókienniczego*. Praca obejmuje lata 1820—1830. Autorka zastrzega się przy tym, że porusza jedynie pewne wybrane zagadnienia.

Stefan Rosiak, *Umowy i przywileje prywatnych miast fabrycznych w okręgu łódzkim*. Jest to omówienie okoliczności i warunków powstania takich ośrodków produkcji włókienniczej, jak Ozorków, Aleksandrów, Zduńska Wola, Konstantynów i Tomaszów Mazowiecki.

Feliks Bąbola *Z historii zakładów przemysłu włókienniczego w Łodzi*. Praca stanowi zarys rozwoju trzech słynnych zakładów łódzkich, mianowicie Geyera, Schreiblera i Grohmana oraz Poznańskiego.

Bolesław Pełka *Powstanie i rozwój widzewskiej manufaktury*. Praca omawia dzieje tego zakładu od daty jego założenia (1879 r.) do okresu pierwszej wojny światowej.

Adam Nahlik, *Obicia wawelskie — karta z dziejów tkactwa dekoracyjnego w Polsce*. Jest to opis stanu, pochodzenia i techniki wykonania 2 fragmentów litego lampasa tzw. obić wawelskich, które są obecnie przechowywane w Muzeach Narodowych w Krakowie i Warszawie.

Antoni Romanowicz, *Rys historyczny przemysłu maszyn włókienniczych w Polsce*. W artykule omówiony został okres od 1844 r., kiedy powstał w Łodzi pierwszy znany zakład budowy maszyn włókienniczych.

Julia Wasiak, *Pierwsze szkoły fabryczne w Łodzi*. Praca opisuje powstanie i działanie szkół fabrycznych w latach 1877—1920.

Mieczysław Bandurka, *Projekty założenia Politechniki Łódzkiej*. Artykuł dotyczy niepomyślnie zakończonych starań o powstanie uczelni w połowie XIX w.

Mieczysław Kołodziejczyk, *Materiały do dziejów przemysłu włókienniczego przechowywane w łódzkim archiwum*. Jest to wykaz najważniejszych zespołów archiwalnych wraz z omówieniem procesu ich powstawania.

I. W. Tybor, *Z historii technicznego piśmiennictwa włókienniczego w Polsce*. Autor przedstawił w oparciu o pracę T. Nowaka *Cztery wieki polskiej książki technicznej* parę publikacji z dziedziny włókiennictwa, podając ich problematykę i przytaczając niektóre zawarte w nich opisy technologiczne.

Oprócz tego w numerze znajdują się artykuły: Józefa Margasa, *Historia polskich tkanin dekoracyjnych*; Bogdana Bejmego, *Szkic historii przemysłu kapeluszniczego w Polsce*; Zygmunta Małeckiego, *Zagadnienia związane z akumulacją w przemyśle łódzkim w XIX w.*

Omówiony zeszyt „Przeglądu Włókienniczego” jest pierwszą problemową publikacją w polskim czasopiśmiennictwie technicznym całkowicie i na tak poważną skalę poświęconą historii przemysłu i techniki.

J. J.

O DAWNYCH WODOCIĄGACH

Mgr Janusz Kuczyński spopularyzował fragment swoich badań artykułem *Wodociągi w dawnej Polsce*, opublikowanym w nrze 5/1962 „Młodego Technika”. Artykuł ten zawiera najważniejsze wiadomości o okolicznościach i sposobach budowy wodociągów w Polsce wieków XIV—XVI, jak również o ich późniejszej eksploatacji.

J. J.

MATERIAŁY DO HISTORII ASTRONAUTYKI

Dr Tadeusz Przyppkowski w artykule *O konstrukcji raket w literaturze polskiej XVIII i XIX w.* („Astronautyka”, nr 2/1962) omawia trzy publikacje na ten temat.